

Bacheloroppgave

IDR600 Sport Management

**Et kvalitativt litteraturstudie som tar for seg
påvirkningen gatefotballen har på deltakerne i
målgruppa i Norge**

Andrea Kirkvold og Hilde Vågen Roaldset

Totalt antall sider inkludert forsiden: 47

Molde, 19.05.2021

Obligatorisk egenerklæring/gruppeerklæring

Den enkelte student er selv ansvarlig for å sette seg inn i hva som er lovlige hjelpemidler, retningslinjer for bruk av disse og regler om kildebruk. Erklæringen skal bevisstgjøre studentene på deres ansvar og hvilke konsekvenser fusk kan medføre. Manglende erklæring fritar ikke studentene fra sitt ansvar.

Du/dere fyller ut erklæringen ved å klikke i ruten til høyre for den enkelte del 1-6:		
1.	Jeg/vi erklærer herved at min/vår besvarelse er mitt/vårt eget arbeid, og at jeg/vi ikke har brukt andre kilder eller har mottatt annen hjelp enn det som er nevnt i besvarelsen.	☒
2.	Jeg/vi erklærer videre at denne besvarelsen: <ul style="list-style-type: none">• ikke har vært brukt til annen eksamen ved annen avdeling/universitet/høgskole innenlands eller utenlands.• ikke refererer til andres arbeid uten at det er oppgitt.• ikke refererer til eget tidligere arbeid uten at det er oppgitt.• har alle referansene oppgitt i litteraturlisten.• ikke er en kopi, duplikat eller avskrift av andres arbeid eller besvarelse.	☒
3.	Jeg/vi er kjent med at brudd på ovennevnte er å <u>betrakte som fusk</u> og kan medføre annullering av eksamen og utestengelse fra universiteter og høgskoler i Norge, jf. Universitets- og høgskoleloven §§4-7 og 4-8 og Forskrift om eksamen §§14 og 15.	☒
4.	Jeg/vi er kjent med at alle innleverte oppgaver kan bli plagiatkontrollert i URKUND, se Retningslinjer for elektronisk innlevering og publisering av studiepoenggivende studentoppgaver	☒
5.	Jeg/vi er kjent med at høgskolen vil behandle alle saker hvor det forligger mistanke om fusk etter høgskolens retningslinjer for behandling av saker om fusk	☒
6.	Jeg/vi har satt oss inn i regler og retningslinjer i bruk av kilder og referanser på biblioteket sine nettsider	☒

Personvern

Personopplysningsloven

Forskningsprosjekt som innebærer behandling av personopplysninger iht.

Personopplysningsloven skal meldes til Norsk senter for forskningsdata, NSD, for vurdering.

Har oppgaven vært vurdert av NSD?

ja nei

- Hvis ja:

Referansenummer:

- Hvis nei:

Jeg/vi erklærer at oppgaven ikke omfattes av Personopplysningsloven:

Helseforskningsloven

Dersom prosjektet faller inn under Helseforskningsloven, skal det også søkes om forhåndsgodkjenning fra Regionale komiteer for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk, REK, i din region.

Har oppgaven vært til behandling hos REK?

ja nei

- Hvis ja:

Referansenummer:

Publiseringsavtale

Studiepoeng: 15

Veileder: Solveig Straume

Fullmakt til elektronisk publisering av oppgaven

Forfatter(ne) har opphavsrett til oppgaven. Det betyr blant annet enerett til å gjøre verket tilgjengelig for allmennheten (Åndsverkloven. §2).

Alle oppgaver som fyller kriteriene vil bli registrert og publisert i Brage HiM med forfatter(ne)s godkjenning.

Oppgaver som er unntatt offentlighet eller båndlagt vil ikke bli publisert.

Jeg/vi gir herved Høgskolen i Molde en vederlagsfri rett til å gjøre oppgaven tilgjengelig for elektronisk publisering:

ja nei

Er oppgaven båndlagt (konfidensiell)?

ja nei

(Båndleggingsavtale må fylles ut)

- Hvis ja:

Kan oppgaven publiseres når båndleggingsperioden er over?

ja nei

Dato:

Forord

“Du mener livet
er en kamp
jeg er enig
men rett som det er
er det hjemmekamp
og vi topper laget
har sola i ryggen
m e d v i n d
og alle heier på oss”

- Trygve Skaug

Denne oppgaven er skrevet som den avsluttende delen av studieløpet vårt på Sport Management ved Høgskolen i Molde.

Vi har lenge vært interessert i å skrive om inkludering i idretten. Dette begynte egentlig allerede i faget «Managing Sport for Development» som vi hadde i tredje semester på studiet. Vi var derimot ikke helt sikre på hvilken del av inkluderingspekteret vi ville skrive om. Vi er svært engasjerte i å inkludere alle i idretten, og det å gi tilbud til de som kanskje er litt utenfor i samfunnet. Samfunnsansvar er derfor et viktig begrep som vi ønsket å se nærmere på. Etter en del fram og tilbake fant vi ut hvilket samfunnsproblem vi ville ta for oss. Valget falt på utøverne i gatefotballmiljøet. Dette er et tema som vi ikke vet altfor mye om fra før, og hadde derfor lyst til å lære mer om det.

Det har vært svært godt å ha en partner å jobbe med under denne oppgaveskrivingen, det gjorde virkelig noe med motivasjonen og hele resultatet å ha noen å dele utfordringene med. Vi vil derfor gi en stor takk til hverandre, for god støtte og godt samarbeid gjennom hele prosessen.

Sammendrag

Bakgrunn:

Det er svært viktig for folk å finne sitt sted i samfunnet. I senere år har det blitt mer forskning rundt gatefotballtiltakene i Norge. Det har vært mye forskning i en internasjonal kontekst, men i Norge er det nokså nytt. Gatelag defineres som en arena hvor mennesker med rusrelaterte utfordringer får muligheten til å få faste rutiner, mer aktivitet i hverdagen og få kjenne på mestring. Alle som føler seg utenfor i samfunnet er velkommen, men i Norge er det flest mennesker med rusrelaterte- og psykiske utfordringer som er med på disse lagene. Hvordan oppfatter utøverne å være på et slikt lag?

Hensikt:

Hensikten med studiet er å finne ut hvilken påvirkning gatefotballtiltakene har på utøverne i norsk kontekst.

Metode:

En systematisk litteraturstudie basert på seks kvalitative forskningsartikler/studier.

Resultat:

Ifølge de utvalgte forskningsartiklene ser man at gatefotballtiltakene har utelukkende gode effekter på utøverne, også i norsk kontekst. Man ser at gatefotball er svært mye mer enn bare fotball, og man oppdager relevante funn i kategoriene psykiske, fysiske, sosiale og hverdagslige effekter.

De studiene som ligger til grunn i denne oppgaven peker ikke på negative effekter av gatefotball på utøverne.

Konklusjon:

Man finner svært gode resultater fra studiene, som viser til at gatefotball er et godt tiltak. Det trengs dog mer forskning på feltet.

Nøkkelord:

Gatefotball, Rusmiddelavhengighet, Norge, Idrett, Fysisk aktivitet, Psykisk helse, Utenforskap

Innhold

1.0	Innledning	8
1.1	Bakgrunn	8
1.2	Forskning	10
1.3	Formålet med studiet.....	10
1.4	Problemstilling	11
1.4.1	Disposisjon.....	11
1.5	Begrepsavklaring	11
1.5.1	Rusmiddelavhengighet.....	11
1.5.2	Psykisk helse/psykiske lidelser	12
1.5.3	Utenforskap	12
1.5.4	Samfunnsansvar	13
2.0	Teoretisk perspektiv	13
2.1	Sport Development	13
2.2	Gatelag i internasjonal sammenheng	14
2.3	Idrett og fysisk aktivitet som rehabilitering	15
3.0	Metode	16
3.1	Valg av metode	16
3.2	Inklusjons- og eksklusjonskriterier	17
3.3	Datainnsamling	17
3.3.1	Databaser.....	17
3.3.2	Manuelt søk.....	18
3.3.3	Søkeord	18
3.3.4	Oversikt over søkeprosess.....	19
3.3.5	Utvalgte forskningsartikler/studier	19
3.4	Analyse.....	22
3.5	Validitet og reliabilitet	23
3.6	Etiske sider	23
4.0	Resultat	24
4.1	Fysiske effekter	24
4.2	Psykiske effekter	25
4.3	Sosiale effekter.....	26
4.4	Hverdagslige effekter	28
5.0	Diskusjon	30
6.0	Konklusjon	31
7.0	Referanseliste	33

1.0 Innledning

1.1 Bakgrunn

I denne oppgaven skal vi ta for oss gatefotballtiltakene i Norge. Alle som føler seg utenfor i samfunnet, er velkommen til å benytte seg av dette tilbudet. I Norge er det først og fremst personer med rusmiddelavhengighet som deltar. (Lofthus 2019)

Problemstillinger rundt denne tematikken er svært samfunnsaktuell, da det i dag er en debatt om rusreform i Norge. Her ønsker politikere i regjeringen å ikke straffe mennesker som bruker, kjøper eller besitter en mindre mengde narkotika, men heller at de skal få hjelp, behandling og oppfølging (Aftenposten 2021).

Det er viktig for alle å finne sin plass i samfunnet, og å ikke føle på utenforskap. Utenforskap kan komme på grunn av lav deltakelse i utdanning, arbeid og andre lignende aktiviteter. Her faller både unge voksne og de som er litt eldre inn. De kan fort bli undervurdert på grunn av stigmatisering og diskriminering som er knyttet til de ulike problemene de kan ha (Semb et al 2018).

Fotballstiftelsen (2021) definerer gatelag slik:

“En arena hvor mennesker med rusrelaterte utfordringer får faste rutiner, meningsfull aktivitet og følelse av mestring. Det bygges trygge rammer som gir utgangspunkt for varig endring.” Dette tar utgangspunkt i Norges tiltak rundt gatelagsfotball og dens betydning i samfunnet.

“Fotballstiftelsens hensikt med gatefotballen er at flere skal få en meningsfull og rusfri hverdag, med økt livskvalitet gjennom fellesskap og fysisk aktivitet i en trygg arena”. (Lofthus 2019)

Gatelagene blir sett på som en lavterskelaktivitet, der alle med psykiske utfordringer, rusproblem eller andre mennesker som opplever sosial eksklusjon fra samfunnet kan delta (Ogundipe et al. 2020). Mange av disse gruppene føler ofte på utenforskap.

Gatefotball og gatelagsfotball

I Norge har vi to ulike organisasjoner som legger til rette for gatefotball for denne målgruppen. De to organisasjonene er Frelsesarmeen og Fotballstiftelsen. Frelsesarmeen driver det som kalles for *Gatefotball*. Deres definisjon av begrepet er «gatefotball er et lavterskeltilbud for hjemløse, rusavhengige, tidligere innsatte og andre sårbare grupper» (Frelsesarmeen 2021). Gatefotball er fotballkamper på underkant av 10 minutter som spilles i ballbinger der man spiller 4 mot 4 på en liten bane.

I følge Frelsesarmeen (2021) startet de opp en liten fotballcup allerede i 1979, og på 80-tallet deltok Rusomsorgen for første gang. Siden den gang har Frelsesarmeen åpnet tilbud i forskjellige byer, og i dag står de med tilbud i hele 17 byer. Dette tilbudet har som mål å være en inspirasjon for målgruppen. De jobber for at målgruppen skal bli mer inkludert i samfunnet, og håper å se en positiv utvikling i hver enkelt utøvers liv (Sayed 2012). Frelsesarmeen står ansvarlig for det norske landslaget i gatefotball, og er også offisiell samarbeidspartner med Homeless World Cup.

Frelsesarmeen tilbyr også andre aktiviteter. I 2007 ble det startet opp et tilbud som da het «Frelsesarmeens fotball Stavanger». Der ble det først kun tilbud om gatefotball, men i 2013 ble tilbudet utvidet med et ekstra sykkeltilbud. Da ble det også foretatt et navnebytte til «Friskt alternativ». I 2018 ble det igjen utvidet. Da kom tilbudet om sirkeltrening og løping i form av en løpegruppe. Det er flere ulike tilbud som dette i Norge, blant annet FIRE stiftelsen (fire ett skritt videre 2021)

Fotballstiftelsen (2021) organiserer det som heter *Gatelagsfotball* (Gatefotball 2021). Historien bak fotballstiftelsen begynte allerede i 2011. Dette året ble gatelaget Fredrikstad stiftet, og i 2013 ble det startet opp gatelag i Asker og Stabæk. Etter hvert som flere gatelag ble stiftet, kom behovet for å etablere det som i dag heter Fotballstiftelsen, som skjedde i 2015.

I ettertid har dette tilbudet etablert seg tydelig, og per 1.mai er det tilbud gjennom 24 lag i de høyeste divisjonene i Norge. I følge Gatelaget.no (2021) er planen at innen 2021 er omme, skal tallet være 27 lag. 14 av disse lagene er knyttet til eliteseriekubber. I april 2021 kunne Ranheim og Raufoss annonsere sine første treninger. Dette er de to lagene som er

nyoppstartet. Det vil også si at innen 2021 er omme vil alle fylker i Norge ha et gatelagstilbud.

Heretter presiseres begrepet *gatefotball* når vi snakker om frelsesarmeens tilbud, og *gatelagsfotball* når vi snakker om Fotballstiftelsens tilbud.

I 2019 ble en ny organisasjon startet opp av Norges Skiforbund, Norges Cykleforbund og Norges Rytterforbund etter en tydelig suksess gjennom gatelagene. Dette aktivitetstilbudet ble kalt «Idretten skaper sjanser» og har nå den siste tiden blitt fulgt opp av kameraene til TV2 med Petter «uteligger» Nyquist i spissen. Det nye programmet fikk navnet «*Petter uteligger- Idretten skaper sjanser*» og det ble publisert 6 episoder fra januar til februar 2021. I programmet får vi se hvordan foreningen jobber sammen med utøverne for å skape flere rusfrie timer gjennom aktivisering. Her ser vi et flott samarbeid mellom foreningen og forskjellige partnere som tilbyr de forskjellige utøverne trening innen ski, ridning og sykkel (Idrettensjanser.no, 2021).

1.2 Forskning

Internasjonalt finnes det mye forskning på dette området. Spesielt har Professor Emma Sherry gjort flere studier, blant annet en studie som omhandler gatefotball i Australia (Sherry og Strybosch 2012). Det er derimot ikke så mange studier som omhandler det i Norge, da det her er et nyere fenomen. Det trengs derfor mer forskning på spesielt hvordan utøverne opplever det å være en del av gatefotballmiljøet. Det vil gi klubbene et bedre helhetlig bilde av situasjonen.

1.3 Formålet med studiet

Formålet med studiet er å gjennom forskningslitteratur undersøke muligheter for gatefotball som inkluderingsarena. Vi ønsker å se nærmere på hvordan dette er løst i Norge, og få mer kunnskap om dette er et godt tilbud for mennesker som føler på utenforskap i samfunnet. Vi vil gjennom et litteraturstudie prøve å finne ut hvordan gatefotballtiltakene kan påvirke de aktuelle spillerne i målgruppa.

1.4 Problemstilling

Problemstillingen vi har kommet fram til er *“Hvilken påvirkning har gatefotballen på deltakerne i målgruppa i Norge?”*

Ut ifra denne problemstillingen vil vi også fokusere på følgende:

1. *“Hvilke effekter har fysisk aktivitet på utøverne på gatelagene?”*

1.4.1 Disposisjon

Neste del er metodekapittelet, som vil vise hvilken metode som er brukt, og hvordan denne metoden er blitt brukt i sammenheng med relevant/valgt litteratur som er grunnlaget til dette studiet.

Videre vil funnene i litteraturgjennomgangen bli undersøkt i resultatkapitlet, for så å bli diskutert. Helt til slutt vil konklusjonen vise de mest betydningsfulle punktene under resultatene og diskusjon.

1.5 Begrepsavklaring

1.5.1 Rusmiddelavhengighet

Det er flere definisjoner på de som spiller på gatelag. Tidlig i prosessen valgte vi å omtale de som personer/pasienter med rusmiddelavhengighet. Vi velger heretter å kalle de utøvere eller spillere, da det kommer fram i Lofthus (2019) sin masteroppgave, at spillerne på laget referer til seg selv som dette. Dette er et mindre stigmatiserende begrep og mer positivt ladet enn den første definisjonen som ble brukt.

Rusmiddelavhengighet kjennetegnes ved at man har et sterkt ønske om å innta rusmiddelet, og synes det er vanskelig å kontrollere bruken. Vedkommende fortsetter å bruke rusmiddelet, selv om det er skadelige konsekvenser. De prioriterer rusmiddelinntak foran andre aktiviteter og forpliktelser. Avhengigheten innebærer også behov for å øke dosene da man utvikler en toleranse. Noen ganger får man abstinenser, også kalt avvenningssymptomer. Disse symptomene vil variere med hvilken type rusmiddel man tar og hvor stort omfanget er. (FHI 2019)

Det finnes ingen helt sikre tall på hvor mange rusmiddelavhengige som finnes i Norge. Folkehelseinstituttet har derimot et anslag på at hver tiende til hver femte nordmann vil få en rusrelatert lidelse i løpet av livet. Dette er basert på ulike undersøkelser. Mennesker som har en rusavhengighet, har en forventet levealder som er 15-20 år kortere enn den friske befolkningen, både på grunn av ulike somatiske lidelser som leversykdommer, overdoser og ulykker (Flemmen 2016). I 2018 ble det registrert 286 narkotikautløste dødsfall og 335 alkoholutløste dødsfall. Ca. 82 % av dødsfallene var knyttet til opioider, som for eksempel morfin (FHI 2019).

Mennesker som er rusmiddelavhengige, har ofte andre sykdommer og psykiske lidelser (FHI 2019). Det er en usikkerhet rundt om de psykiske lidelsene kommer fra rusmiddelavhengigheten, eller omvendt. I ulike norske studier viser det seg at rundt 70 % av pasientene oppfylte kriterier for en eller flere personlighetsforstyrrelser (FHI 2019)

1.5.2 Psykisk helse/psykiske lidelser

God psykisk helse kan beskrives som det å ha det bra, finne mestring i livet, finne glede i arbeid og aktiviteter. Begrepet har i senere år blitt brukt for å vise en sammenheng mellom vårt eget forhold til oss selv, til de rundt oss og i det samfunnet som vi er en del av (SNL 2021). De største gruppene psykiske lidelser er angstlidelser som for eksempel sosial angst, rusmiddelbruk og stemningslidelser som feks. depresjon.

1.5.3 Utenforskap

Begrepet utenforskap kan brukes for å forklare det motsatte av å føle seg en del av et fellesskap. Det beskrives som *manglende sosial tilknytning til samfunnet rundt*. Eksempler på dette kan være at det er mennesker som ikke jobber, studerer eller mangler språklig eller kulturell tilknytning til samfunnet som er rundt dem. (Tjora 2021 via SNL; Tjora 2018)

1.5.4 Samfunnsansvar

Samfunnsansvar, også kjent som CSR (corporate social responsibility) har opp gjennom årene blitt viktig for mange organisasjoner. Også i idrettsbransjen har dette blitt et viktigere fokus (Berrin Filizöz og Mücahit Fine 2011).

På bakgrunn av idrettens unike rolle i samfunnet og økt anerkjennelse av idrettens evne til å adressere sosiale spørsmål, er det en tett integrasjon mellom samfunnsansvar og sport. CSR i idrett kan defineres som måtene et idrettsrelatert organ prøver å tilpasse verdiene og oppførselen til de ulike interessentene, f.eks. eiere, investorer, og media. (Berrin Filizöz og Mücahit Fine 2011)

2.0 Teoretisk perspektiv

2.1 Sport Development

I senere år har forskning på hvordan idretten brukes som metode eksplodert. (Kidd 2008) Sport Development-begrepet har blitt en svært viktig del av den internasjonale idrettsindustrien. Det er to ulike underbegreper her: The Development of sport og sport for Development. The Development of sport betyr idrettsutvikling, og brukes for å lage veier for deltakelse og talentutvikling. Sport of Development betyr idrett og utvikling, og handler om å bruke idrett som et verktøy for å oppnå resultat ut over selve aktiviteten. (Sherry et al 2016; Kidd 2008)

Rundt om i hele verden bruker blant annet profesjonelle idrettsledere, trenere og frivillige, sport Development for å fokusere på å utvide potensialet til spillere og deres idrettssamfunn, for å få gode utviklingsutfall. Helt grunnleggende så handler sport Development om å gi muligheter for individer og samfunn til å engasjere og vokse i forskjellige typer fysisk aktivitet. Dette gjelder folk i alle aldre, fra barn til godt voksne. (Sherry et al 2016)

Bowers og Green (2016) skriver i boka *managing sport Development* om ulike teorier og forskning på dette temaet. Det er flere ulike rammeverk for å prøve å beskrive begrepet. En av de eldste er en pyramide som helt nederst begynner på startnivået i idretten som har mange deltakere. Deretter vil det i pyramiden gå oppover med færre deltakere og høyere nivå. En av de mest kjente er LTAD (long-term athlete development model) som bruker

idrettsvitenskap for å spesifisere fire (for tidlig spesialiserte idretter) eller fem (for senere spesialiserte idretter) ulike nivå som er nødvendig for at en utøver skal klare å nå toppnivå i idretten. (Bowers & Green 2016)

Vi mener at gatefotballstiltakene kan gå under både sport development og sport for development kategoriene. Men i hovedsak handler gatefotball først og fremst om å utvikle mennesker, ikke utøvere.

2.2 Gatelag i internasjonal sammenheng

Som nevnt innledningsvis er gatelag i norsk sammenheng ikke svært mye forsket på, da det er et nokså nytt fenomen. Det har derimot blitt ganske populært med årene, så vi har funnet flere bachelor- og masteroppgaver som omhandler dette temaet. Vi ønsker at vår bachelor også skal være et bidrag til dette. I internasjonal sammenheng er gatefotball mer forsket på, blant annet av Professor Emma Sherry (2012). Kobro (2019) nevner at det er tydelig overvekt på forskning om gatefotball i England, Skottland og Australia. Det kan forklares på grunn av den store rollen fotball har i britisk kultur (Kobro et al 2019). Det er behov for mer forskning på feltet, både når det gjelder gatefotball for seg selv, og sammenhengen av fysisk aktivitet/idrett og psykiske lidelser/utenforskap.

Sherry og Strybosch (2012) har forsket på gatefotball i Australia. De fant viktigheten av lagfølelse, som gjorde at deltakerne fikk bedre kommunikasjonsevner, bedre medmenneskelige relasjoner og selvtillit. De fant også funn som tilsa mindre rusinntak og reduserte psykiske helseproblemer hos utøverne. Funnene har blitt gjort gjennom en langtidsstudie over 4 år. (Sherry og Strybosch 2012).

Det finnes flere forskningsartikler som fokuserer på bruken av fotball for å forbedre mental helse (Magee et al 2015; Fredrich & Mason 2017; Mckeown et al 2015). To artikler som kan trekkes fram her er “Evaluation of the coping through football project: physical activity and psychosocial outcomes” skrevet av Friedrich og Mason i 2017 og “You’ll never walk alone: supportive social relations in a football and mental health project” av McKeown, Roy og Spandler i 2015. Her kommer det fram resultater som viser til at fotball har blitt en slags “krok” for å trekke inn folk. De følte solidaritet i gruppen, fikk seg venner, ble mer håpefull om fremtiden og generelt mer trygge på seg selv. De bruker begrepet “å holde hodet høyt”,

noe som viser til håp og stolthet (McKeown et al 2015). Vi ser her at både Friedrich og Mason (2017) og McKeown et al (2015) har like funn som Sherry & Strybosch (2012).

2.3 Idrett og fysisk aktivitet som rehabilitering

Sherry (2010) har gjennom en tidligere studie funnet ut at deltakelse i idrett kan gi folk muligheten til å føle seg som mer aksepterte medlemmer i samfunnet og bli mer aktive. Hun fant også ut at utøverne fikk mer selvtillit og tilhørighetsfølelse når de var med på et lag. Det å føle seg normal og å være en del av et fellesskap, er viktig for alle og her er det intet unntak. Idrett kan derfor være med å øke selvtillit om man mestrer den utvalgte aktiviteten, men kan også gjøre det motsatte for de som ikke mestrer den (Sherry 2010)

Fysisk aktivitet kan gi en ruslignende effekt. Dette er fordi endorfiner som man får etter en god treningsøkt er et peptid med morfinlignende virkning som produseres naturlig i kroppen (SML 2020). Derfor vil det å ta opioider som morfin ha en endorfinutløsende effekt. Idrett kan derfor være med på å forebygge tilbakefall, ettersom man får litt av den samme effekten og mange bruker det som en slags “virkelighetsflukt”.

Studier har vist til “runners high”, som er en tilstand løpere kan komme i som er en slags ruslignende og euforisk tilstand. Dette kommer av utløsning av endorfiner (Lossius 2012). Fysisk aktivitet gir bedre søvn, mer overskudd i hverdagen, evne til å takle stress bedre og det kan hjelpe på å motvirke blant annet angst og depresjon. Det er svært mange fysiske og psykiske fordeler som kommer av å være i aktivitet. Bedre selvfølelse går igjen. Mestringsfølelse er noe som er svært viktig for motivasjonen og som man lett kan få gjennom fysisk aktivitet. Distraksjonseffekten viser til at man distraherer seg fra problemene sine ved å fokusere på noe annet (som da er trening i dette tilfellet). Det kan være veldig positivt, men i noen tilfeller kan det også være negativt ved at man ikke tar tak i problemene sine. Ifølge Lossius (2012) er den mest effektive ytre motivasjonen å trene med andre. Det å trene vil nok derfor ha en god effekt i behandling av mennesker med rusrelaterte/psykiske lidelser.

I 2016 skrev Grete Flemmen en artikkel som omhandlet at fysisk helse var for lite vektlagt i rusbehandlingen. Denne artikkelen, og Flemmens doktorgradsavhandling “effekten av

fysisk trening som medisin for personer med rusavhengighet i behandling” som også ble publisert i 2016, forklarer at den fysiske helsen til rusmiddelavhengige kan bedres mye, som igjen kan bedre den psykiske helsen. (Flemmen 2016) På bakgrunn av dette har rusklinikken ved St.Olav Hospital, universitetssykehuset i Trondheim, innført systematisk trening som en del av behandlingen. Klinikksjef Kristin Smedsrud fulgte med Flemmens forskning under doktorgradsstudiet og bestemte seg for å innføre strukturert trening i behandlingen da hun så de gode resultatene fra forsøksgruppene. Fra 1.Januar 2017 har alle døgnpasienter ved rusklinikken fulgt et treningsprogram med tre obligatoriske økter i uka. (Kulset 2018)

3.0 Metode

3.1 Valg av metode

I denne studien har vi valgt å gjennomføre en kvalitativ litteraturstudie for å besvare problemstillingen vår. En litteraturstudie er en teoretisk oppgave som bygger på data og materialer fra bøker og andre skriftlige kilder (Pettersen 2008). Den innebærer systematisk søking etter informasjon, kritisk granskning og sammenligning i et valgt tema (Forsberg og Wengström 2008).

Det kan være vanskelig å forske på en slik sårbar gruppe, da det er viktig å ivareta personenes verdighet og privatliv. Det er mange undersøkelser knyttet til forskning omkring dette temaet, og ikke alle er like villig til å dele. Det er også vanskelig for oss å få observere og delta på trening med et gatelag, på grunn av Covid-19. Derfor har vi i stedet valgt å se på tidligere forskning på feltet. Vi mener at fordelene ved å gjøre et slikt studie, er at vi lærer svært mye nyttig vi kan bruke videre. Det å lese forskning gjort av mange ulike individer er spennende, og vi synes det er enklere å samle inn informasjon på dette viset, kontra å foreta intervju.

Hensikten med dette studiet er å gjennom forskningslitteratur se på gatefotball i en norsk kontekst. Vi har her valgt å bruke både masteroppgaver, forskningsartikler og rapporter. Målet er å finne ut hvilke effekter gatefotball har på utøverne, både positive og negative.

3.2 Inklusjons- og eksklusjonskriterier

For å finne litteratur som skulle svare på problemstillingen vår, måtte vi finne kriterier for inklusjon/eksklusjon av nevnt litteratur.

Inklusjonskriterier	Eksklusjonskriterier
<ul style="list-style-type: none">*Studier som omhandler gatefotball og gatefotballtiltak i Norge* studier som omhandler fotball for mennesker med rusmiddelavhengighet/psykisk helseproblematikk*Forskning publisert fra 2010 og til dags dato*Artikler på norsk eller engelsk*Akademiske artikler med god struktur og godt innhold*god forskningsetikk	<ul style="list-style-type: none">*Forskning eldre enn 2010*Artikler på andre språk enn norsk og engelsk*Forskning som ikke omhandler gatefotball i norsk kontekst*studier som ikke omhandler fotball for mennesker med rusmiddelavhengighet/psykiske helseproblemer

3.3 Datainnsamling

Vi valgte å fordele artiklene mellom oss for å kunne sette oss godt inn i den enkelte artikkel. Vi skrev ut artiklene på papir, noe som gjorde det enklere å lese. Vi startet med å lese de grundige og markere det vi mente vi kunne bruke i vår studie.

3.3.1 Databaser

Vi benyttet oss av google scholar, høgskolens bibliotek- Sportdiscus, oria og BRAGE HiM. Vi tok også noen søk på den vanlige søkemotoren til google for å finne tilstrekkelig informasjon om de ulike temaene som vi ikke følte vi fant på google scholar. Der fant vi mye gode artikler på FHI og SNL og fant informasjon om blant annet Frelsesarmeen, Fotballstiftelsen og Idretten skaper sjanser.

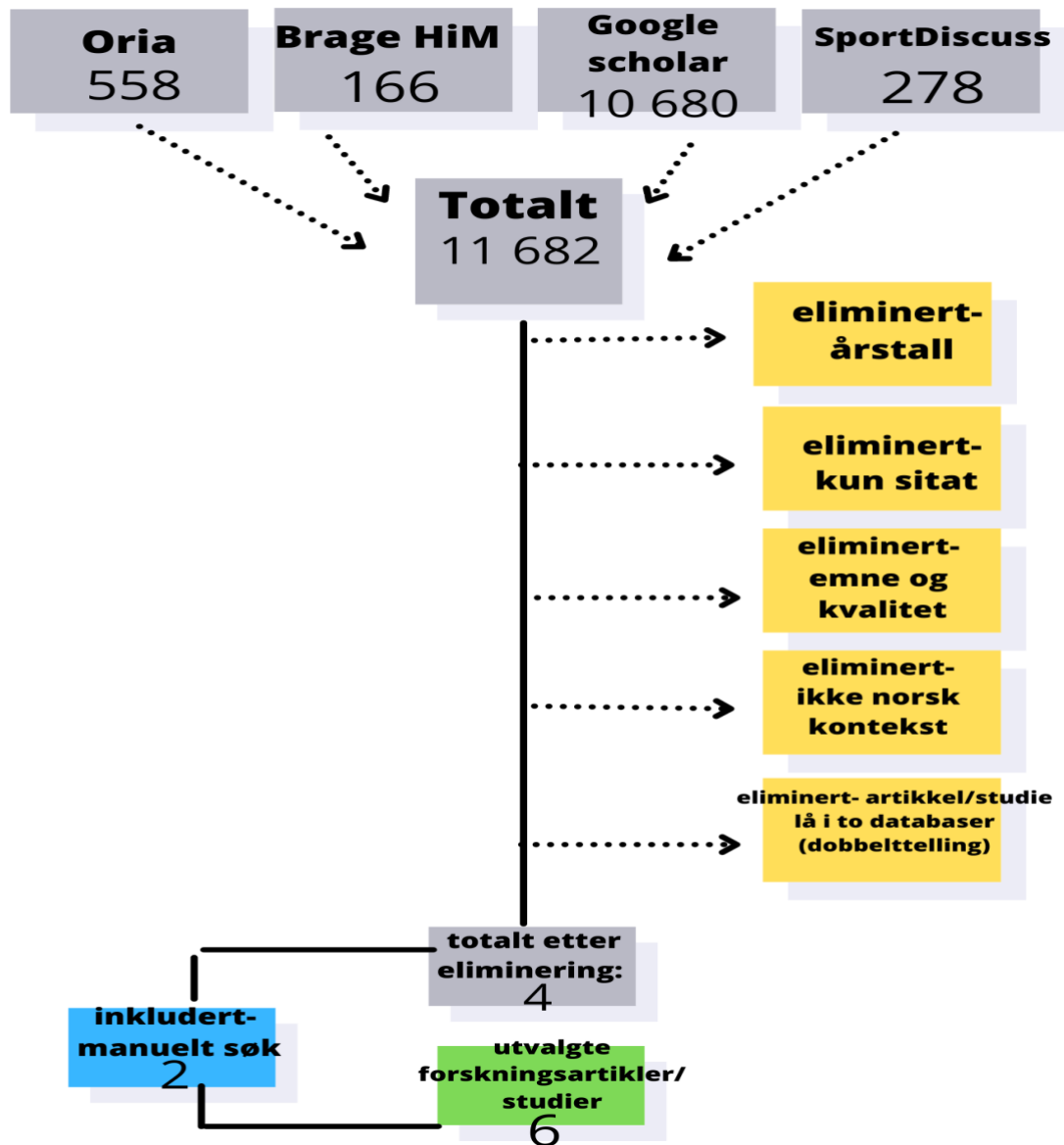
3.3.2 Manuelt søk

Vi tok utgangspunkt i referanselistene til forskningsartiklene som vi fant gjennom søking på databasene, der vi fant andre relevante artikler. Vi leste noen gode bacheloroppgaver og masteroppgaver, og fant deretter nyttige artikler som de har brukt. Vi fant også de engelske artiklene som vi har brukt i teorien gjennom dette søket. Vår veileder Solveig Straume har også gitt oss noen tips til nyttige artikler.

3.3.3 Søkeord

Vi brukte disse søkeordene: “gatefotball, gatelagsfotball, rusmiddelavhengighet, psykisk og fysisk helse og rus”. Vi søkte som sagt på google scholar, høgskolens bibliotek og brage. Vi skrev ikke noe om “Norge/norsk” da søkeordene var norske fra før. På Sportdiscus søkte vi på “mental health and football og street football”. Vi prøvde å søke med norske søkeord (mental helse og fotball og gatefotball), men da kom ingenting opp. Det var heller ingen søketreff med “Norway eller Norge” etter ordene som kom opp heller.

3.3.4 Oversikt over søkeprosess

Figur 1. oversikt over søkeprosess

Grunnen til at vi har så mange artikler etter første søk, er fordi vi hadde et bredt utvalg ord. Vi var veldig selektive med de fire utvalgte artiklene etter eliminering.

3.3.5 Utvalgte forskningsartikler/studier

Etter datainnsamlingen vår, satt vi igjen med 6 studier som vi brukte for å svare på forskningsspørsmålet vårt. Disse studiene vises her i en forenklet matrise (vedlegg 2), der man også ser de viktigste funnene.

Forfatter og tittel	Påvirkning på gatelagsutøverne
Lofthus, Elisabeth Hjelmervik (2019). <i>Gatelaget, en treningsarena for mer enn fotball?- et alternativt tilbud for personer med rusutfordringer.</i> (masteroppgave) Høgskolen på Vestlandet	<ul style="list-style-type: none"> -prosess mot rollen som fullverdig medborger -trygt felleskap bestående av samhold og forståelse -utgangspunkt for utøvernes individuelle endringsprosesser på veien mot medborgerskap og rusfrihet
Kobro,Lars.U., Borg,Marit., Karlsson, Bengt., Vike,Halvard. (2019) <i>Recovery på banen- gatelag som samskapende sosial innovasjon i norske kommuner.</i> Skriftserien fra Universitetet i Sørøst-Norge nr.16	<ul style="list-style-type: none"> -kamerat på banen og i garderoben som har gitt mange et nytt liv -deltakerne lærer av hverandre -noen er lidenskapelig opptatt av fotball, andre bruker det mer som en virkelighetsflukt -fellesmåltid er veldig viktig for felleskapet -deltakelsen har både en sportslig og sosial effekt -en mangfoldig fysisk og sosial treningsarena
Solbakken, Christoffer Heier (2020). <i>“Du trenger å se det fra en annen vinkel”:</i> en kvalitativ studie av trener-spillerrelasjon på “gatelaget”. (masteroppgave) Høgskolen i Innlandet	<ul style="list-style-type: none"> -utøverne føler å bli sett og hørt -gode, trygge tillitsfulle forhold -det å bli sett på som en fotballspiller, ikke narkoman -gode vennskap trekkes fram -treneren er svært viktig
Sayed, Lena. (2012). <i>“Mer enn bare fotball...”-evaluering av frelsesarmeens gatefotball. Oslo: frelsesarmeens rusomsorg</i>	<ul style="list-style-type: none"> -det sosiale aspektet er svært viktig, bidrar til et godt og trygt miljø -nettverksbygging -videreutvikling av egen sosial kompetanse og redusere graden av sosial isolasjon -negativ atferd og holdninger håndteres umiddelbart slik at disse holdningene endrer seg positivt over tid -spillernes involvering i lagene er svært viktig, -følelsen av gjensidig tillit, ansvar, tilhørighet, eierforhold til klubben, samhold og engasjement -mestring, økt fysisk kondisjon og styrke, bedre søvn, økt følelse av å være inkludert i samfunnet -redusert alkoholinntak, rusbruk og røyking. -utvikling av en positiv mental holdning,

	prestasjon som øker selvtillit
Thompson, Tommy., Knutsen, Tore., Johansen, Cathrine., Borg, Marit., Karlsson, Bengt. (2019) <i>Gatelagsfotball som recovery på banen- "verdens beste ettervern?"</i> Universitetet i Sørøst-Norge	<ul style="list-style-type: none"> -utøverne får et trygt sted å være med trygge rammer der de har sterk disiplin og høy respekt for hverandre -Det å komme i form, kjenne at kroppen fungerer, mestringsfølelse, bli bedre fotballspillere -fellesskapet trekker fram å være helt unikt, der de skaper vennskap og får en forutsigbar hverdag -mange har fått kommet seg ut i arbeid
Hystad, Jacob. (2017) <i>Deltaking og samhandling på eit gatelag.</i> (Masteroppgave) Høgskulen på Vestlandet	Funnene i dette studiet viser at det er flere gode sider med å delta på gatelaget. På den ene siden finne du det sosiale og det å være en del av laget, mens på andre siden har du det individuelle der det stilles krav om disiplin.

Et av studiene er en masterstudie i samfunnsarbeid ved høgskulen på Vestlandet som baserer seg på deltakende observasjon av og semistrukturerte intervju i ett av Fotballstiftelsens gatelag. Studien er kvalitativ, og undersøker gatelagene som et alternativt tilbud for personer med rusutfordringer. Denne studien er inkludert via Google Scholar (Lofthus 2019)

Videre er to av studiene som er inkludert forskningsartikler gjort ved Universitetet i Sørøst-Norge. Den første er et kvalifiseringsprosjekt, som empirisk har studert fire klubber i fotballstiftelsen. Den består av 3 deler. Formålet har vært å avklare grunnleggende spørsmål ved gatelagsfotball (Kobro et al. 2019). Den andre er en særskilt rapport med mer utfyllende resultater av del 1 fra førstnevnte artikkel. Det ble gjennomført åtte fokusgruppeintervjuer, 2 i hvert lag, med i alt 50 deltakere. (Thompson et al. 2019)

Studiet til Solbakken er en masteroppgave i folkehelsevitenskap, med vekt på endring av livsstilsvaner ved Høgskolen i Innlandet. Det er en kvalitativ studie basert på semistrukturerte intervjuer for å se på trener-spillerrelasjon på "gatelaget". (Solbakken 2020)

Neste studie en rapport laget på oppdrag fra Frelsesarmeens rusomsorg, region øst. Datagrunnlaget for evalueringen har vært en kvalitativ tilnærming med semistrukturerte dybdeintervjuer med spillere, trenere og lagledere i gatefotball, organisert under Frelsesarmeen og andre stiftelser. Målet har vært å evaluere gatefotballen som et nasjonalt tiltak, med hovedvekt på om målsettingene Frelsesarmeen har satt seg. (Sayed 2012)

Til slutt er det en master i Samfunnsarbeid ved Høgskulen på Vestlandet. Studien er en kvalitativ studie som baserer seg på deltakende observasjon på et av Fotballstiftelsens gatelag. Studien handler om sosial deltakelse og tar utgangspunkt i ulike teorier fra samfunnsarbeid (Hystad 2017).

3.4 Analyse

Fremgangsmåten som ble brukt i dette studiet for å analysere den utvalgte litteraturen er etablering av en matrise (vedlegg 1) med de 6 utvalgte studiene. Grunnen til at vi valgte de 6 studiene, er fordi de oppfylte inklusjonskriteriene våre. Vi har basert informasjonen på forskningsspørsmålet vårt: Hvordan påvirker gatefotballtiltakene i Norge utøverne på lagene? Vi brukte denne informasjonen for å få en fullverdig matrise: Tittel/forfatter/årstall/tidsskrift, database, hensikt med studiet, metode, deltakere, hovedfunn, og vurdering av kvalitet.

Vi har gått gjennom den utvalgte litteraturen, studie for studie. Vi kryssleste flere, mens noen leste bare en av oss.

Vi kategoriserte funnene med farger for å kunne bruke de i oppgaven. Kategoriene vi brukte, var informasjon som var relevant for vår problemstilling og relevante funn vi kunne bruke. Vi hadde også en kategori for relevante teoretiske tilnærminger.

Det som skilte seg ut under lesingen av den utvalgte forskningslitteraturen var at det var noen tema som gikk igjen som omhandlet både fysiske, psykiske, hverdagslige og sosiale effekter. Det var disse 4 kategoriene som skilte seg ut som vi brukte til resultatdelen med funn, og det var til sammen 38 stikkord under dem. Disse temaene ble et hovedfokus for oss videre da vi leste. En annen nøkkeloverskrift som utkrystalliserer seg, var "*Gatefotball - mer enn bare fotball*" (Sayed 2012; Thompson et al. 2019).

Vi brukte tidligere presentert teori for å analysere tekstene og belyse funnene i forhold til problemstillingen. Vi sammenlignet teoridelen med våre funn, for å se at det hang sammen. I etterkant så kan vi se noen svakheter ved studiet vårt. Vi undervurderte hvor mange artikler vi kom til å måtte lese, og tenkte lite på at det kunne bli lesing av artikler som ikke var relevant for oss i det hele tatt. Det er en svakhet at vi ikke begge har lest alle artiklene som vi valgte ut i matrisen, men vi mener at sluttresultatet ved å bruke vår valgte metode likevel ble bra.

3.5 Validitet og reliabilitet

Det kan det være vanskelig å ha kontroll på hvor informasjonen til kildene kommer fra. I forbindelse med kildekritikk er det derfor viktig at man har oversikt over validiteten og reliabiliteten i studiet.

Begrepet validitet kan beskrives som gyldig og relevant, mens reliabilitet kan beskrives som pålitelighet og troverdig. Kort sagt ønsker vi resultater som er relevante, viktige og som vi kan stole på (Jacobsen 2015).

Validitet går ut på at vi måler det vi ønsker å måle. I en litteraturstudie måler man forhold indirekte fordi man ikke kan innhente primærdata. På grunnlag av at problemstillingen i studiet er nokså konkret, er det enklere å vite om det som undersøkes faktisk blir undersøkt. Reliabilitet i en litteraturstudie vil være det å ha tilgang til dokumenter. Det handler også om vi kan stole på kildene som dataene vi har brukt kommer fra. (Jacobsen 2015)

Ut fra de kildene vi har brukt i studiet er det mulig å mene at både validiteten og reliabiliteten er tilfredsstillende. Forskningen som vi har brukt har i hovedsak en norsk kontekst, og derfor er artiklene i matrisen skrevet på norsk. Den engelske litteraturen som er blitt funnet, er blitt brukt i teoridelen. Både den norske og engelske forskningen er skrevet av fagpersoner på området.

3.6 Ethiske sider

Når man skal skrive et studie basert på litteraturstudier, finnes det flere etiske retningslinjer som det er viktig å følge. Ifølge Forsberg og Wengstrom (2016) må man velge artikler som er godkjent av en etisk komite, eller at det er gjort en riktig etisk vurdering av artikkelen.

Siden dette er en litteraturbasert studie, så er retningslinjene mest basert på informasjonen vi henter fra de andre litteraturstudiene.

Ved å velge litteraturstudie, kunne vi velge bort å fokusere på de etiske problemstillingene, i motsetning til kvalitativ studie som baserer seg på deltakende observasjon av og semistrukturerte intervju. Hadde vi gjennomført en studie med intervju hadde det stilt større krav til både etiske retningslinjer og søknadsprosesser.

4.0 Resultat

I innledningen har vi sett på hva gatelag egentlig er. I teoridelen har vi sett på gatelagene i en internasjonal kontekst, og hvilken sammenheng fysisk aktivitet har med rehabilitering. Nå skal vi ta for oss hvordan gatelagstiltakene i norsk kontekst påvirker utøverne på lagene.

I resultatdelen av oppgaven skal vi ta for oss de funnene vi har gjort etter å ha foretatt en systematisk litteraturstudie av 6 utvalgte forskningsartikler/studier.

Vi vil presentere funn som har kommet frem etter hele prosessen, samt inklusjons- og eksklusjonskriteriene.

Vi har valgt å dele funnene i fire ulike kategorier. Disse underkategoriene kom vi frem til etter å ha lest over funnene i de utvalgte studiene. Vi gjøre dette for at resultatene skal presenteres mest mulig systematisk, men det må nevnes at noen av funnene går igjen i flere av kategoriene.

De fire kategoriene er:

1. *Fysiske effekter*
2. *Psykiske effekter*
3. *Sosiale effekter*
4. *Hverdagslige effekter*

4.1 Fysiske effekter

Under fysiske effekter drar vi frem hvilke fysiske forandringer som har kommet frem som et resultat av tilbudet om deltakelse på gatelag. Når det kommer til fysiske effekter, viser

samtlig forskning at det finnes mange tydelige funn. I masteroppgaven til Lofthus «Gatelaget, en treningsarena for mer enn fotball?» (2019), viser hun til fysiske funn i form av bedre søvnrutiner og matinntak. Dette er to veldig sentrale faktorer som spiller inn i en vanlig hverdag.

I Sayed (2012) sin studie i evaluering av frelsesarmeen sin gatefotball, får vi også presentert tydelige fysiske funn i form av bedre helse. Blant annet har de funn av bedre kondisjon og styrke, samt en tydelig reduksjon i bruk av rus og alkohol. En anonym utøver som har valgt å benytte seg av tilbudet til Frelsesarmeen kommer med denne uttalelsen:

“Jeg opplevde mange ganger at jeg valgte heller å spille fotball enn å ruse meg. Og det var faktisk lettere og lettere for hver gang.” (Sayed, 2012, s.31).

Det har også vært mange sportslige resultater som utøverne har bemerket seg. Mange har fortalt at det har vært en glede å se fremgangen kroppen har vist fra trening til trening. Det å *yte etter evne* har stått sterkt i fokus. (Thompson et al. 2019)

I forskningsrapporten “Gatelagsfotball som recovery på banen - “Verdens beste ettervern?” (Thompson et al. 2019) har flere uttalt at de selv har hatt en veldig bratt utviklingskurve med tanke på både tekniske ferdigheter innen fotball og utholdenheten. De sa at de selv har kjent at kroppen har kommet i bedre form etter få treninger, i den grad at det har vært lettere å gjennomføre daglige gjøremål da kroppen hadde mer energi og muskler å bruke. Dette har selvfølgelig ført til større motivasjon for fortsettelse.

4.2 Psykiske effekter

I litteraturen er psykiske effekter ofte nevnt. Det ser ut til at i de fleste studier så har den psykiske helsen til utøvere blitt bedret (Kobro et al 2019; Lofthus 2019; Solbakken 2020; Sayed 2012)

Studien til Kobro viser til at alle deltakerne har blitt i bedre psykisk og fysisk form. Mange av de har fått mindre sosial angst, blitt bedre til å kommunisere/løse konflikter/håndtere sine egne følelser. Det viser derfor at det har stor virkning på utøvernes rehabiliteringsprosess. Ifølge Cambridge Dictionary handler begrepet recovery om å bli bra igjen etter en sykdom eller skade (Cambridge Dictionary 2021). I en norsk sammenheng, heter det rehabilitering. Det var derimot flere spillere som fryktet at de kom til å ruse seg igjen, da det er vanskelig

å begynne med fysisk aktivitet etter mange år i hard rus. Det kommer derimot fram fra Lofthus (2019), at trening kan forebygge bruk av rusmidler gjennom utskilling av dopamin. Det kan bety at trening derfor kan være et nyttig verktøy for å forebygge tilbakefall til rus, da det kan bidra til å fylle tomrommet etter misbruket/avhengigheten.

Utøverne følte på mindre angst og depresjon. De følte seg mer optimistisk til fremtiden. Det ble meldt om bedre søvn, mindre stress, bedre selvfølelse, mer overskudd og mer energi. (Sayed 2012). Disse funnene samhandler med funnene fra Lossius (2012) og Flemmen (2016) som vi så på i teoridelen.

Samhold er en viktig faktor som gjør at spillerne har noe å glede seg til. De følte på mestring når de klarte ting. (Kobro et al. 2019; Sayed 2012). Mestring førte igjen til mer selvtillit (Solbakken 2020; Sayed 2012). Selvtillit fikk de også mer av når de ble vist tillit til ved å få ulike ansvarsoppgaver på laget. De fikk for eksempel være materialforvalter på laget. Flere utøvere snakker om empowerment. En utøver i masterstudien til Lofthus (2019) beskriver empowerment begrepet slik: “at han og laget får tilgang til ressurser, som gjør at han får økt tro på seg selv og sine evner, føler seg proff og er klar for å vinne”. Begrepet blir veldig ofte brukt hånd i hånd med begrepet recovery. Har man en god rehabilitering får man ofte mer empowerment.

Det som ikke er en like god psykisk effekt, er det å tape. Mange har et svært stort konkurranseinstinkt, mens for noen er det bare gøy å spille fotball. For noen er hele vitsen å vinne, mens andre er med for fellesskapet og de fysiske fordelene. Dermed kan det å tape føre til mindre tilhørighet i laget fordi det blir dårlig stemning.

4.3 Sosiale effekter

Når det kommer til sosiale effekter kan vi også se mange funn. Kameratskap og tilhørighet er sterkt belyst i flere av artiklene (Lofthus 2019; Solbakken 2020; Thompson et.al 2019; Hystad 2017). Spesielt dette med tilhørighet og det å få være en del av et lag kommer tydelig frem i flere intervju av utøvere i gatelagsfotballen. Sammen med gode rutiner, og vennskap er dette noe som er bra for utøvernes “nye liv”. Mye humor og latter, mye optimisme og trygghetsfølelse. (Solbakken 2020) Dette fører jo til at hvis noen på laget har det vanskelig

så gjør man det man kan for å løfte hverandre opp. Man skal bli inspirert av andre på laget, og man opplever å være hverandres rollefigurer (Kobro et al. 2019).

Det at gatelagene, som en del av fotballstiftelsen, tilhører et lag fra de øverste divisjonene i Norge motiverer ekstra. Mange påpeker at det er hyggelig at spillere fra A-laget kommer innom treningene deres og snakker med dem. Da kjenner de spesielt mye på dette med tilhørighet. I Hystad (2017) sin masteroppgave, trekker han frem at utøverne bærer klubbdrakta med stolthet. Dette er også et fint funn som viser hvor stolte de er av å få lov til å representere klubben sin.

Begrepet “det å bli sett og hørt” er noe som ble trukket fram av flere av spillerne i studiet til Solbakken (2020). Selv om dette kan anses som et grunnleggende menneskelig behov, er det nok ikke noe alle er vant til fra før. Solbakken (2020) referer til Ryan og Deci (2002) som sier at det å få goder som gratis lunsj kan gjøre at utøverne vil komme tilbake, men det kan diskuteres om den indre motivasjonen kan forsvinne hvis treneren bruker slike ytre motivasjonskilder for å påvirke spillernes behov.

Det sosiale kan være både fotballtreningene, skogsturer og bowling. Her blir det også trukket fram at spillerne setter stor pris på å bli involvert i prosessen om planlegging og gjennomføring i laget. De kan få ulike oppgaver i laget, slik som det snakkes om i Lofthus (2019) sin masteroppgave. Det å få oppgaver er svært nyttig, da spillerne får tilegne seg nye erfaringer og bli mer trygg.

Det virker også som at felles lunsj i klubben er noe som er veldig bra for fellesskapet. Noen ganger deltar også trenere og personer fra den kommunale rustjenesten, og dette kan gjøre det enklere for spillerne å knytte kontakter som ved senere anledning kan være kjekt å ha som referanse til bolig eller jobb (Kobro et al. 2019).

Litteraturen forteller at fleste gatelagene ikke stiller krav om at utøverne må være helt rusfrie når de starter. De blir på en fin måte fortalt at de ikke får være med på trening/kamp hvis de møter opp ruset. De får derimot mulighet til en prat med trenerne, for så å få mulighet til å se på treningen/kampen fra sidelinjen (Lofthus 2019; Solbakken 2020).

Treningsarenaen har også vist seg å bety utrolig mye. Utøverne klarer å se på treningsarenaen som en trygg plass å være med normer og regler som er enkle å forholde

seg til. Det å ha regler og tider å forholde seg til har krevd selvdisiplin av spillerne, noe som også har hatt en positiv effekt for utøverne (Thompson et al.2019).

Oppsummert vises det til tydelige funn på sosiale effekter etter intervjuene som ble foretatt. Mange fortalte at det handlet om å komme seg i aktivitet og å føle at hverdagen var mer meningsfull. Andre fortalte at det først og fremst var den underliggende fotballinteressen som gjorde at de fant veien til gatelaget. Det de hadde til felles var det å treffe andre og å ha en tilhørighet til noe. Dette var sentralt for motivasjonen til utøverne (Thompson et al 2019). Det var også funn som viste at det var veldig viktig å støtte hverandre og ha det bra sammen. Hvis de hadde de det bra sammen så førte det til at de ble bedre individuelt, både som fotballspiller og som menneske.

I Solbakken (2020) kom det frem et interessant funn som ikke var like positivt som de andre. Treneren nevnte at de vennskapene, som oppsto gjennom gatelaget, ikke alltid trenger å være så sunne da de hadde en felles bakgrunn med rusutfordringer. Samtidig dro han opp at det var positivt at vennskap ble stiftet sånn at alle følte de hadde noen å ringe til.

4.4 Hverdagslige effekter

Under begrepet hverdagslige effekter legger vi resultatene vi har funnet som handler om at de hverdagslige oppgavene blir lettere som følge av gatefotballtiltakene. Her er blant annet jobbtrening veldig sentralt.

Det at trenere og lagledere forventer at utøverne møter opp rusfrie til kamp og trening har flere positive hverdagslige effekter, som blant annet at det fungerer disiplinerende på privaten også. Når det stilles klare forventinger til hvordan de oppfører seg og representerer laget. Det er ikke ønsket at utøverne driver med rus og slåssing, da dette kan få konsekvenser for enkeltpersoner og selve laget (Lofthus 2019; Solbakken 2020). Dette handler også om at de forplikter seg til noe. Man er forpliktet å møte opp på trening rusfri om man ønsker å delta på treningen. Om man bryter forpliktelsene vil dette medføre en slags konsekvens, noe som i dette tilfelle er at de ikke får delta denne dagen.

Det virker som utøverne setter pris på disse rammene, slik at de i større grad får være en del av et trygt fellesskap. Det å ha trygge og normale rammer kan hjelpe spillerne i de fleste steder i livet.

I fra trenernes perspektiv i masteroppgaven til Solbakken (2020), ser man at trenerne var opptatt av at jobben de la ned skulle hjelpe spillerne å komme tilbake til den mer normale hverdagen. Et triks de brukte var å bruke humor. Humor var viktig for at ikke hverdagen skulle føles så alvorlig. I tillegg var de opptatt av å dra frem den positive utviklingen spillerne hadde hatt siste tiden.

Det aller største målet til mange av spillerne i gatelagsrapporten (Thompson et al. 2019), var å komme seg ut i fast arbeid igjen. I flere av klubbene har de fire faser for prosessen å få utøveren ut i jobb:

- Fase 1 er å skaffe seg rutiner og stabilitet. Her handler det om å skape rutiner og en stabilitet i eget liv som de videre kan bruke i en eventuell jobbsammenheng.
- Fase 2 handler om ansvar og tillit. I praksis øves dette inn ved at de kan få tildelt et ansvarsområde i forbindelse med gatelaget som de kan bruke som øvelse før arbeidslivet. Noen kan for eksempel få i oppgave å være materialforvalter eller kjøleskapsansvarlig (Lofthus 2019).
- Fase 3 er å komme seg ut i arbeidspraksis. Gjennom arbeidspraksis kan de få god opplæring og gode muligheter for å bli kjent med arbeidslivet. Her har du også muligheten til å vise deg frem og skaffe gode referanser, spesielt dersom du gjennomfører jobben din med en god arbeidsmoral.
- Fase 4 der jobb står i fullt fokus. Her er sluttfasen til gatelaget. Det er dette punktet som er målet med reisen, og det er her de får det store ansvaret selv.

Man lærer mye av å delta på et sånt opplegg, både hvordan man skal få hjelp, ting man kan ta med seg inn i arbeidsliv og på generell basis i hverdagen. Trenerne bidrar ofte med både støtte, og tips, blant annet hvordan man skal få bedre kontakt med de kommunale tjenestene.

5.0 Diskusjon

Av litteraturen vi har gått gjennom ser vi at gatefotballen har nesten utelukkende positive effekter for folk som står litt utenfor i samfunnet.

I internasjonal sammenheng ser vi at flere av de norske funnene samsvarer med de internasjonale funnene som vi har presentert i teorikapittelet. Spesielt det sosiale, mer selvtillit, man ser at utøverne hadde et redusert rusinntak og reduserte helseproblemer. Sherry og Strybosch (2012)

I forskningsartiklene til McKeown, Roy og Spandler (2015) og Friedrich og Mason (2017), fant vi resultater som dreide seg om det sosiale. Det å holde hodet høyt for å vise at man var stolt over å bære klubbens emblem var stas. Et relativt likt funn var å se i Hystad (2017) sin masteroppgave.

I Sherry (2010) var det tydelige funn rundt det med tilhørighet og fellesskap. Dette var et av de mest brukte begrepene i de forskjellige forskningsartiklene vi har studert. Tilhørigheten var et funn i de fleste av forskningsartiklene våre (Lofthus 2019; Solbakken 2020; Thompson et.al 2019; Hystad 2017). I Lofthus (2019) var det en utøver som fortalte følgende:

«Etter hvert som årene har gått så er det faktisk blitt en familie rett og slett. Det er blitt et familieopplegg for meg eller en familie i forhold til fotballfamilie som vi sier da.»

Flemmen (2016) skriver om at når den fysiske helsen forbedres, kan det i flere tilfeller bidra til å bedre den psykiske helsen. Dette går igjen i de fleste studiene som vi har analysert.

Lossius (2012) har kommet frem til at fysisk aktivitet kan gi bedre søvn og samtidig hjelpe på å dempe psykiske lidelser som angst og depresjon. Noe som også kom tydelig frem hos Lossius, var at den største motivasjonen for utøverne var å trene sammen med andre. Vi ser gjennom analysen at dette går igjen som funn i våre artikler også.

Spillerne på lagene som Kobro (2019) skriver om, mente at de kommunale tjenestene kunne lære litt om hvordan gatelagene var organisert. Det er svært viktig å se utøverne som mennesker, ikke bare folk med rusproblemer eller andre lignende utfordringer. Det er viktig

å akseptere at en rehabiliteringsprosess vil ta tid, og at man ofte må starte på nytt. Spillerne ønsker å bli stolt på og godtatt for den de er. Vi mener at idretten godt kan fungere som en samarbeidspartner med fotballstiftelsen og kommunale helseinstitusjoner. I dette tilfellet med gatelagstiltakene, ser det ut til å fungere svært godt, og vi ser ingen grunn til at tilbudet bør flyttes til en annen instans. Vi forstår at for noen kan det virke feil å bruke idretten som en behandlingsinstitusjon fordi det ikke er slik den er bygd opp. Vi mener derimot at idretten stadig er i utvikling, og at tilbudet som er nå bør fortsette slik det er i dag. Det er også muligheter for rehabiliteringsinstitusjoner å lære av disse organisasjonene.

Noen av lagene som er i regi av eliteserien, ble organisert slik at de fikk møte eliteseriespillerne i trening eller under måltid for å styrke følelsen av å være på laget. Kan dette bli gjort i flere klubber? Det ser ut til at tilhørigheten på laget kan bli sterkere av akkurat dette, og vi oppfordrer derfor alle klubbene til å prøve å lage et system på det.

Ut ifra et Sport Management perspektiv, så kan vi spørre oss selv om det er dette idretten skal brukes til. Skal idretten være en behandlingsinstitusjon for personer med rusmiddelavhengighet og andre psykiske lidelser? Idretten er bygd opp på frivillighet, og hva sier det om at alle toppklubber ansetter fotballspillere som har lagt opp (uten relevant utdanning) til å være samfunnsansvarlig i en klubb eller trener for folk med alvorlige problemer? Det er veldig viktig at det er gode trenere, men svært få har sosialfaglig utdanning (Kobro et al 2019). Er det nødvendig at de har det?

Grunnen til at idretten skaper slike tilbud, kan være både for å gi alle et fritidstilbud som minsker rusmiddelbruk, men det er også mulig at det er blitt slik fordi det er et varmt tema i media. Kan det tenkes at noen klubber bare driver slike tilbud fordi det ser bra ut for omdømmet deres? Kanskje noen føler de *må* tilby slike tilbud? Dette er nok noe som kan forskes mer på.

6.0 Konklusjon

Gjennom dette studiet har vi sett at gatelagstiltakene i Norge kommer fram som utelukkende positive for utøverne på lagene. Utøverne melder om både psykiske, fysiske, sosiale og hverdagslige forbedringer. I litteraturen finner vi mye om alle de fire nevnte kategoriene. Et

funn som skiller seg ut, er det å føle på tilhørighet. Det er svært mange som har meldt om mer tilhørighet etter å ha vært deltaker på et gatelag. De føler tilhørighet til både klubben og medspillerne sine. Dette har igjen ført til mange nye vennskap. Utøverne har følt at den fysiske helsen har blitt bedret på kort tid, som igjen har ført til en bedre psykisk helse. Dette har så ført til mestringsfølelse og mer selvsikkerhet.

Deltakelse i gatelagsfotball ser ut til å ha svært god virkning for deltakernes rehabilitering når det kommer til deres bedrings og mestringsprosesser. Fotballen er et springbrett og en ressursbase som spillerne bruker for å komme videre i et liv med mange sammensatte utfordringer å ta tak i. (Eliteserien 2019)

Det er et behov for mer forskning på dette feltet, spesielt om hvordan det oppfattes å være utøver på lagene. Det kan være hensiktsmessig å foreta en langtidsstudie, for å se på frafall på lagene. Det bør derfor generelt bli gjort flere studier, slik at gatelagene kan bli videreutviklet. Derfor oppfordrer vi forskere å undersøke muligheten til flere slike studier.

Vi vil derfor konkludere med at gatelagene absolutt er en treningsarena for mer enn bare fotball.

7.0 Referanseliste

Aftenposten. 2021. Rusreformen er helgas hotteste sak: Her får du reformen kort oppsummert. Hentet 17.04.2021.

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/AlnLBr/rusreformen-er-helgens-hotteste-sak-her-faar-du-reformen-kort-oppsumme>

Berrin Filizöz og Mücahit Fişne, 2011. “Corporate Social Responsibility: A Study of Striking Corporate Social Responsibility Practices in Sport Management”

Procedia - Social and Behavioral Sciences, Volume 24

<https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.09.062>

Cambridge Dictionary. 2021. Recovery. Hentet 15.04.2021.

<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/recovery>

Eliteserien. 2019. “Ny forskning viser gode resultater fra gatelagsfotball”. Hentet 28.02.2021

<https://www.eliteserien.no/nyheter/ny-forskning-viser-gode-resultater-fra-gatelagsfotball>

FHI. 2019 “Rusbrukslidelser i Norge”. Hentet 02.02.2021

<https://www.fhi.no/nettpub/hin/psykisk-helse/ruslidelser/>

FHI. 2017. “Fysisk aktivitet i Noreg”. Hentet 21.02.2021

<https://www.fhi.no/nettpub/hin/levevaner/fysisk-aktivitet/>

FIRE 2021 «FIRE- stiftelsen ett skritt videre». Hentet 25.02.2021

<https://www.fireettskrittvidere.no>

Flemmen, Grete. 2016. Effekten av fysisk trening som medisin for personer med rusavhengighet i behandling. NTNU, ISB.

Flemmen, Grete. 2016. Fysisk helse er for lite vektlagt i rusbehandlingen. KoRus- Midt-Norge. Hentet 15.03.2021. <http://kompetansesenterrus.no/file/artikkel2.pdf>

Forsberg, Christina og Wengstöm, Yvonne. 2015. Att göra systematiska litteraturstudier. Natur og kultur. Stockholm.

Frelsesarmeen. 2021. "Gatefotball. Mer enn bare fotball!". Hentet 02.04.2021
<https://frelsesarmeen.no/rusomsorg/gatefotball>

Friedrich, Bettina og Mason, Oliver John. 2017 "evaluation of coping through football project: physical activity and psychosocial outcomes. The open public health journal, University College London 10.2174/1874944501710010276

Gatelaget. 2021. Hentet 05.05.2021
<https://gatelaget.no/om-fotballstiftelsen/gatelagshistorien>

Gatelaget. 2021. "Gatelagsmodellen". Hentet 09.03.2021
https://gatelaget.no/om-fotballstiftelsen/gatelagsmodellen?fbclid=IwAR1KPixyHQs09_qY5wAz-BiAD6zxdSb9M9eAqWD1PaOMQS8swgg37GsWEqw

Hystad, Jacob. 2017. Deltaking og samhandling på eit gatelag. Master Thesis, Høgskulen på Vestlandet. https://hvlopen.brage.unit.no/hvlopen-xmlui/bitstream/handle/11250/2567769/Masterthesis_Hystad.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Idretten skaper sjanser. 2021 Hentet 05.05.2021
<https://www.idrettensjanser.no/>

Jacobsen, Dag Ingvar. 3.utgave 2015. Hvordan gjennomføre undersøkelser?-innføring i samfunnsvitenskapelig metode. Cappelen Damm AS, Oslo

Kidd, Bruce. 2008. A new social movement: sport for development and peace. Sport in Society, 11:4, 370-380, DOI: 10.1080/17430430802019268

Kobro, Lars U., Borg, Marit., Karlsson, Bengt., Vike, Halvard. 2019. "Recovery på banen- gatelag som samskapende sosial innovasjon i norske kommuner". Universitetet i Sørøst-Norge, Porsgrunn.

https://openarchive.usn.no/usn-xmlui/bitstream/handle/11250/2583692/2019_16_Kobro.pdf?sequence=5&isAllowed=y

Kulset, Guro. 2018. "Obligatorisk trening i rusbehandling". Rus&Samfunn 2018. Hentet 25.04.2021 <https://www.rus.no/aktuelt/obligatorisk-trening-i-rusbehandling-article965-934.html>

Lossius, Kari. 2.utgave 2012. Håndbok i rusbehandling; til pasienter med moderat til alvorlig rusmiddelavhengighet, Gyldendal Norsk Forlag, Oslo

Lofthus, Elisabeth Hjelmervik. 2019. Gatelaget, en treningsarena for mer enn bare fotball? et alternativt tilbud for personer med rusutfordringer. Master Thesis, Høgskulen på Vestlandet. <https://hvlopen.brage.unit.no/hvlopen-xmlui/bitstream/handle/11250/2612391/Hjelmervik.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Magee, Jonathan., Spaaji, Ramon., Jeanes, Ruth. 2015. "It's Recovery United for Me": Promises and pitfalls of football as part of mental health recovery. *Sociology Of Sport Journal* 32(4)

DOI:10.1123/ssj.2014-0149

Mckeown, Mick., Roy, Alastair., Spandler, Helen. 2015. "You'll never walk alone": supportive social relations in a football and mental health project: You'll never walk alone. *International Journal of Mental Health Nursing*. University of Central Lancashire. 10.1111/inm.12122

Ogundipe, Esther., Borg, Marit., Thompson, Tommy., Knutsen, Tor., Johansen, Cathrine., Karlsson, Bengt. 2020. "Recovery on the Pitch: street football as a means of social inclusion". *Journal of Psychosocial rehabilitation and mental health* <https://doi.org/10.1007/s40737-020-00185-6>

Pettersen, Roar C. 2008. Oppgaveskrivingens ABC. Veileder og førstehjelp for høyskolestudenter. Universitetsforlaget. Oslo

Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2002). Overview of self-determination theory: An organismic-dialectical perspective. In E. L. Deci & R. M. Ryan (Eds.), *Handbook of self-determination research*, 3–33. University of Rochester Press.

Sayed, Lena. 2012. “Mer enn bare fotball...-evaluering av frelsesarmeens gatefotball”. Frelsesarmeens seksjon for informasjon og innsamling. Oslo.

Semb, Randi., Tjora, Aksel. og Borg, Marit. 2019. “Communal invalidation of young adults with co-occurring substance abuse and mental health issues”. *Disability & Society*. <https://doi.org/10.1080/09687599.2019.1584089>

Sherry, Emma. 2010 “(Re)engaging marginalized groups through sport: The Homeless World Cup”. *International Review for the Sociology of Sport*. La Trobe University, Australia. <https://doi.org/10.1177/1012690209356988>

Sherry, Emma & Strybosch, Virginia. 2012. “A kick in the right direction: longitudinal outcomes of the Australian Community Street Soccer Program” *Soccer & Society*. La Trobe University, Melbourne, Australia. <https://doi.org/10.1080/14660970.2012.677225>

Sherry, Emma., Schulenkorf, Nico., og Phillips, Pamm. 2016. *Managing Sport Development: an international approach*. Routledge, New York.

Solbakken, Christoffer Heier. 2020. “Du trenger å se det fra en annen vinkel”: en kvalitativ studie av trener-spillerrelasjon på “gatelaget. Master Thesis, Høgskolen i Innlandet <https://brage.inn.no/inn-xmlui/bitstream/handle/11250/2683391/Solbakken.PDF?sequence=1&isAllowed=y>

Sotiriadou, Popi. og Shilbury, David. 2008. The attraction, retention/transition, and Nurturing Process of Sport Development: Some Australian Evidence. *Journal of Sport Management*. DOI: 10.1123/jsm.22.3.247

Store Medisinske Leksikon. 2020. “Endorfin” Hentet 02.02.2021 <https://sml.snl.no/endorfin>

Store Norske Leksikon. 2021. “Utenforskap” Hentet 25.02.2021

<https://snl.no/utenforskap>

Store Medisinske Leksikon. 2021. "Psykisk Helse". Hentet 21.02.2021

https://sml.snl.no/psykisk_helse

Store Medisinske Leksikon. 2020. "Psykiske Lidelser". Hentet 03.04. 2021

https://sml.snl.no/psykiske_lidelser

Tjora, Aksel. 2018. Hva er felleskap? Universitetsforlaget, Oslo.

Thompson, Tommy., Knutsen, Tore., Johansen, Cathrine., Borg, Marit., Karlsson, Bengt. 2019. Gatelagsfotball som Recovery på banen- "verdens beste ettervern?" Universitetet i Sørøst-Norge, Drammen. [SFPR-forskningsrapport1_2019.pdf](#)

Vedlegg 1: Fullstendig matrise for de 6 forskningsartiklene/studiene inkludert i denne oppgaven

Forskningsartikkel/studie nr. 1

Forfatter(e)	Elisabeth Hjelmervik Lofthus
År	2019
Land	Bergen, Norge
Tidsskrift	Høgskolen på Vestlandet (brage)
Søkemotor/database	Google Scholar
Tittel	Gatelaget, en treningsarena for mer enn fotball?- et alternativt tilbud for personer med rusutfordringer
Hensikt	Hensikten er å undersøke gatelagene som et alternativt tilbud for personer med rusutfordringer.

	Hvilke former for deltakelse åpner Gatelaget for og hvordan erfarer utøverne denne deltakelsen?
Metode	Kvalitativ studie som baserer seg på deltakende observasjon av og semistrukturerte intervju
Deltakere	Utøverne i ett av Fotballstiftelsens gatelag
Hovedfunn	Studiens funn viser -gatelagskonseptets flersidighet -tilbud for mer enn bare fotball -prosess mot rollen som fullverdig medborger -trygt felleskap bestående av samhold og forståelse -utgangspunkt for utøvernes individuelle endringsprosesser på veien mot medborgerskap og rusfrihet
Vurdering av kvalitet	Inneholder 6 av 6 inkluderingskriterier

Forskningsartikkel/studie nr.2

Forfatter(e)	Lars U. Kobro Marit Borg Bengt Karlsson Halvard Vike
År	2019
Land	Porsgrunn, Norge
Tidsskrift	Skriftserien fra Universitetet i Sørøst-Norge nr. 16
Søkemotor/database	Google Scholar
Tittel	Recovery på banen- gatelag som samskapende sosial innovasjon i norske kommuner

Hensikt	Formålet med studien av gatelagsfotball har vært å belyse hva som er det særegne bidraget fotball som interesse- og felleskapsområde kan ha for personers recoveryprosesser, hvordan klubbene og det velferdssamfunnet de er en del av jobber i feltet, og om det avtegner seg et innovasjonsarbeidet som kan konseptualiseres, imiteres og skaleres på flere områder i det norske velferdssamfunnet.
Metode	Et kvalifiseringsprosjekt, gjennomført som tre delstudier, tett integrert med én gjennomgående prosjektgruppe og en prosjektledelse.
Deltakere	<p>Fredrikstad Fotball, Strømsgodset, Sandefjord Fotball og Odds Fotballklubb.</p> <p>Hovedaktivitet 1: -to fokusgruppeintervju i hver av de fire klubbene. -Deltakerne i fokusgruppene var personer med rus- og psykiske helseutfordringer; spillere i gatelagene. Alle deltakerne var over alle 18 år og ble rekruttert gjennom kontaktpersoner i hver av de fire klubbene. -Gruppene varierte mellom 8-18 deltakere</p> <p>Hovedaktivitet 2: -32 personer fordelt på de fire klubbene. -Deltakerne kom fra flere funksjoner i klubbens virksomhet og ledelse, de kom fra kommunen og NAV. I en av klubbene var stedets arbeidsmarkedsbedrift representert, og alle steder var det minst to deltakere fra spillergruppa.</p>
Hovedfunn	<ul style="list-style-type: none"> -Viser at gatelagsfotball handler om mye mer enn bare fotballen -kameratskap på banen, i garderoben osv. har gitt mange et nytt liv -fungerer som en treningsarena for mange ting -deltakerne lærer av hverandre
Vurdering av kvalitet	Inneholder 6 av 6 inkluderingskriterier

Forskningsartikkel/studie nr. 3

Forfatter(e)	Christoffer Heier Solbakken
År	2020
Land	Brummundal, Norge
Tidsskrift	Høgskolen i Innlandet (brage)
Søkemotor/database	Oria
Tittel	“Du trenger å se det fra en annen vinkel”: En kvalitativ studie av trener-spillerrelasjon på “gatelaget”
Hensikt	Hensikten med denne masteroppgaven er å bidra med kunnskap om fotballtreneren som bidragsyter for helsefremmende arbeid. Vi vet fortsatt forholdvis lite om hvordan spillere og trenere opplever trener-spiller-relasjonen i gatefotball. Gjennom et dypdykk inn i temaet, kan min masteroppgave gi verdifulle innsikt i hvordan relasjonen skapes.
Metode	Kvalitativt studie basert på semistrukturerte intervjuer, analysert gjennom systematisk tekstkondensering (STC).
Deltakere	Datamaterialet kommer fra åtte informanter, 4 trenere og 4 spillere (7 menn og 1 kvinne).

Hovedfunn	Funnene tyder på at trenerne og spillerne opplever gode og trygge tillitsfulle forhold. Begge parter trekker frem trenerens mellommenneskelige egenskaper som essensielt for en god trener-spillerrelasjon. Det handler om å bli sett og hørt gjennom trenerens genuine interesse. Trenerne viste i stor grad tålmodighet, respekt og ga muligheter for medbestemmelse. Trenerne setter pris på spillernes initiativ og tilbakemeldinger. Samtidig som de anser spillerne som delvis delaktige i beslutninger.
Vurdering av kvalitet	Inneholder 6 av 6 inkluderingskriterier

Forskningsartikkel/studie nr. 4

Forfatter(e)	Lena Sayed
År	2012
Land	Oslo, Norge
Tidsskrift	Frelsesarmeens seksjon for informasjon og innsamling
Søkemotor/database	Fant via en annen oppgave
Tittel	“Mer enn bare fotball...”-evaluering av frelsesarmeens gatefotball
Hensikt	Målet med denne rapporten er å evaluere gatefotballen som et nasjonalt tiltak, med hovedvekt på hvorvidt målsettingene Frelsesarmeen har satt seg oppfylles.

Metode	Det ble vurdert som mest hensiktsmessig å benytte en kvalitativ tilnærming til datainnsamlingen, med semi-strukturerte dybdeintervjuer av spillere, lagledere og trenere innenfor gatefotballen.
Deltakere	Til sammen ble syv spillere, to trenere og fire lagledere intervjuet.
Hovedfunn	<ul style="list-style-type: none"> -noen utfordringer knyttet til økonomiske midler -stor tilfredshet rundt rammene og organiseringen av gatefotballen -det sosiale aspektet er svært viktig, bidrar til et godt og trygt miljø -nettverksbygging -videreutvikling av egen sosial kompetanse og redusere graden av sosial isolasjon -negativ atferd og holdninger håndteres umiddelbart slik at disse holdningene endrer seg positivt over tid -spillernes involvering i lagene er svært viktig, <ul style="list-style-type: none"> -følelsen av gjensidig tillit, ansvar, tilhørighet, eierforhold til klubben, samhold, engasjement -mestring, økt fysisk kondisjon og styrke, bedre søvn, økt følelse av å være inkludert i samfunnet -redusert alkoholinntak, rusbruk og røyking. -utvikling av en positiv mental holdning, prestasjon som øker selvtillit
Vurdering av kvalitet	Inneholder 6 av 6 inkluderingskriterier

Forskningsartikkel/studie nr. 5

Forfatter(e)	Tommy Thompson Tor Knutsen Cathrine Johansen Marit Borg Bengt Karlsson
År	2019

Land	Drammen, Norge
Tidsskrift	Forskningsrapport nr.1, Universitetet i Sørøst-Norge
Søkemotor/database	Oria
Tittel	Gatelagsfotball som recovery på banen- “verdens beste ettervern?”
Hensikt	Hovedfokuset i denne rapporten er å beskrive og utforske hvordan personer med utfordringer innen rus og psykisk helse erfarer deltakelse i gatelagsfotball.
Metode	Kvalitativt studie basert på samarbeidsbasert forskning med en kompetansegruppe bestående av tre aktive spillere og tre forskere fra Senter for psykisk helse og rus (SFPR).
Deltakere	Tre aktive spillere som har opplevd psykisk helse- og rusmiddelvaner. Har deltatt gjennom hele forskningsprosessen
Hovedfunn	<ul style="list-style-type: none"> - Fotballinteressen har skapt motivasjon - Oppleve mer mening med hverdagen - Sosialt, ha noen å gå til, en plass å treffe andre - Samhold, støtte hverandre, stå sammen, lagånd, respekt, disiplin, vennskap - Noe å glede seg til, glede i hverdagen - Noe annet å fokusere på, flytte fokuset bort fra rus - En treningsarena for mye, spesielt sosialt og fysisk -
Vurdering av kvalitet	Inneholder 6 av 6 inkluderingskriterier

Forskningsartikkel/studie nr. 6

Forfatter(e)	Jacob Hystad
--------------	--------------

År	2017
Land	Bergen, Norge
Tidsskrift	Høgskulen på Vestlandet
Søkemotor/database	Google Scholar
Tittel	Deltaking og samhandling på eit gatelag
Hensikt	Hensikten bak dette studiet var å finne ut hvordan gatelagsprosjektet så ut gjennom et samfunnsarbeidsperspektiv
Metode	Dette er et kvalitativt studie som baserer seg på deltakende observasjon på et gatelag
Deltakere	Utøverene på laget
Hovedfunn	Funnene i dette studiet viser at det er flere gode sider med å delta på gatelaget. På den ene siden finne du det sosiale og det å være en del av laget, mens på andre siden har du det individuelle der det stilles krav om disiplin.
Vurdering av kvalitet	Inneholder 6 av 6 inkluderingskriterier

Vedlegg 2: Forenklet matrise for de 6 forskningsartiklene/studiene inkludert i denne oppgaven

<i>Forfatter og tittel</i>	<i>Påvirkning på gatelagsutøverne</i>
Lofthus, Elisabeth Hjelmervik (2019). <i>Gatelaget, en treningsarena for mer enn fotball? - et alternativt tilbud for personer med rusutfordringer.</i> (masteroppgave) Høgskolen på Vestlandet	-prosess mot rollen som fullverdig medborger -trygt felleskap bestående av samhold og forståelse -utgangspunkt for utøvernes individuelle endringsprosesser på veien mot medborgerskap og rusfrihet
Kobro, Lars.U., Borg, Marit., Karlsson, Bengt., Vike, Halvard. (2019) <i>Recovery på</i>	-kamerat på banen og i garderoben som har gitt mange et nytt liv

<p><i>banen- gatelag som samskapende sosial innovasjon i norske kommuner. Skriftserien fra Universitetet i Sørøst-Norge nr.16</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> -deltakerne lærer av hverandre -noen er lidenskapelig opptatt av fotball, andre bruker det mer som en virkelighetsflukt -fellesmåltid er veldig viktig for felleskapet -deltakelsen har både en sportslig og sosial effekt -en mangfoldig fysisk og sosial treningsarena
<p>Solbakken, Christoffer.Heier (2020). <i>“Du trenger å se det fra en annen vinkel”</i>: en kvalitativ studie av trener-spillerrelasjon på “gatelaget”. (masteroppgave) Høgskolen i Innlandet</p>	<ul style="list-style-type: none"> -utøverne føler å bli sett og hørt -gode, trygge tillitsfulle forhold -det å bli sett på som en fotballspiller, ikke narkoman -gode vennskap trekkes fram -treneren er svært viktig
<p>Sayed, Lena. (2012). <i>“Mer enn bare fotball...”</i>-evaluering av frelsesarmeens gatefotball. Oslo: frelsesarmeens rusomsorg</p>	<ul style="list-style-type: none"> -det sosiale aspektet er svært viktig, bidrar til et godt og trygt miljø -nettverksbygging -videreutvikling av egen sosial kompetanse og redusere graden av sosial isolasjon -negativ atferd og holdninger håndteres umiddelbart slik at disse holdningene endrer seg positivt over tid -spillernes involvering i lagene er svært viktig, <ul style="list-style-type: none"> -følelsen av gjensidig tillit, ansvar, tilhørighet, eierforhold til klubben, samhold, engasjement -mestring, økt fysisk kondisjon og styrke, bedre søvn, økt følelse av å være inkludert i samfunnet -redusert alkoholinntak, rusbruk og røyking. -utvikling av en positiv mental holdning, prestasjon som øker selvtillit
<p>Thompson, Tommy., Knutsen, Tore., Johansen, Cathrine., Borg, Marit., Karlsson, Bengt. (2019) <i>Gatelagsfotball som recovery på banen- “verdens beste ettervern?”</i> Universitetet i Sørøst-Norge</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Utøverne får et trygt sted å være med trygge rammer der de har sterk disiplin og høy respekt for hverandre -Det å komme i form, kjenne at kroppen fungerer, mestringsfølelse, bli bedre fotballspillere -Felleskapet trekker fram å være helt unikt, der de skaper vennskap og får en forutsigbar hverdag -Mange har fått kommet seg ut i arbeid
<p>Hystad, Jacob. (2017) <i>Deltaking og samhandling på eit gatelag.</i></p>	<p>Funnene i dette studiet viser at det er flere gode sider med å delta på gatelaget. På den</p>

(Masteroppgave) Høgskulen på Vestlandet	ene siden finne du det sosiale og det å være en del av laget, mens på andre siden har du det individuelle der det stilles krav om disiplin.
---	---

